

Ο αγώνας της ΕΟΚΑ στον Αμερικανικό Τύπο

Η εισήγηση πραγματεύεται την παρουσίαση του τελευταίου απελευθερωτικού κινήματος της νεότερης ελληνικής ιστορίας, του αγώνα της ΕΟΚΑ για την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα, στον αμερικανικό τύπο της εποχής. Βασικές πηγές της παρούσας εισήγησης αποτελούν τα αρχεία των μεγάλων αμερικανικών εφημερίδων κυρίως της Ανατολικής Ακτής των Ηνωμένων Πολιτειών, οι οποίες αποτελούσαν σε πολλές περιπτώσεις συνδιαμορφωτές της θέσης των Η.Π.Α στα ζητήματα της περιοχής ενώ παράλληλα αντανakλούσαν τις κοινωνικές αντιθέσεις που τα ζητήματα αυτά προκαλούσαν στο εσωτερικό των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Βασικός άξονας πάνω στον οποίο εδράζεται η παρούσα εισήγηση είναι το περιβάλλον του Ψυχρού Πολέμου και των ζωτικών διακυβευμάτων των δύο αντιπάλων στρατοπέδων στην ευρύτερη περιοχή της νοτιοανατολικής Μεσογείου. Εκείνη η σταθερά όχι μόνο υπαγόρευσε την αμερικανική πολιτική στη περιοχή αλλά έφερε στην επιφάνεια και μια εσωτερική σύγκρουση στις ίδιες τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής των αρχών του Ψυχρού Πολέμου. Η σύγκρουση αυτή όσον αφορά τον Ελληνισμό εστιαζόταν ανάμεσα στον παραδοσιακό αμερικανικό φιλελληνισμό και την εξέλιξη του ρόλου των Η.Π.Α ως ηγέτιδας δύναμης του Ελευθέρου Κόσμου.

Ο Αμερικανικός Φιλελληνισμός από την εποχή της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 είχε εξελιχθεί σε μια πολιτική πλατφόρμα στην αντίπερα όχθη του Ατλαντικού, η οποία ανάλογα με τα γεγονότα στην περιοχή μας ερχόταν κατά καιρούς στην επιφάνεια με πρόδηλο παράδειγμα την δράση των αμερικανικών ανθρωπιστικών οργανώσεων στην Ελλάδα της Μικρασιατικής Καταστροφής και του Μεσοπολέμου.

Ωστόσο, ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος και η αναδιάταξη του παγκόσμιου χάρτη επέφερε και την θεμελιακή αλλαγή στην εξωτερική πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών, η οποία εξελίχθηκε από το επίπεδο της ήπιας ισχύος, σε εκείνο της πραγματικής ισχύς της χώρας που ηγήθηκε του Ελεύθερου Κόσμου και του ανταγωνισμού με το ανατολικό μπλόκ της Σοβιετικής Ένωσης. Τα διακυβεύματα τη δεκαετία του 1950 είχαν αλλάξει καθώς ο ίδιος ο κόσμος είχε μετεξελιχθεί σε μια αρένα της σύγκρουσης των δύο αντίπαλων στρατοπέδων, τα οποία πρέσβευαν δύο διαμέτρου αντίθετες προτάσεις για το μέλλον του ανεπτυγμένου κόσμου.

Μολαταύτα, ο αγώνας της ΕΟΚΑ ήταν ένα κίνημα το οποίο ήταν ταυτόχρονα αναχρονιστικό και σύγχρονο, καθώς από την μία όψη αποτελούσε τη συνέχεια των εθνικοαπελευθερωτικών αγώνων του Ελληνισμού κατά την διάρκεια του μεγάλου 19^{ου} αιώνα και από την άλλη όψη του εντασσόταν στα σύγχρονα κινήματα κατά της

αποικιοκρατίας. Το γεγονός αυτό επηρέασε εκείνη την αφανή σύγκρουση μεταξύ των υποστηρικτών του Promotional state των φιλελευθέρων της Αμερικής και των σκληρών πραγματιστών του Ψυχρού Πολέμου, που είχαν αναλάβει την υπεράσπιση του Ελεύθερου Κόσμου.

Τελικά οι Κύπριοι ήταν απλώς Έλληνες οι οποίοι όπως και οι συμπατριώτες τους στην μητροπολιτική Ελλάδα διεξήγαγαν έναν εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα στα πρότυπα εκείνων του 19^{ου} και των αρχών του 20^{ού} ή άνοιγαν την κερκόπορτα στις σοβιετικές δυνάμεις να διεμβολίσουν τη νεοσυσταθείσα Ατλαντική Συμμαχία;